

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА «ГОРА ПИВИХА» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ ШКОЛЯРІВ

Дубина О.А.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

У наші дні спостерігаються значні зміни навколишнього природного середовища. Частина з них – небажані і можуть призвести до повної руйнації звичного для нас довкілля. Причини цього явища неоднозначні. Одна з них – екологічна неграмотність населення. Найбільш значний вплив на особистість має школа. Саме тут формуються основні життєві цінності, глибокі почуття і серед них – почуття любові до рідної землі, до природи рідного краю.[1.]

Складний зміст екологічної освіти потребує виходу за рамки урочної діяльності і може реалізуватися лише за умови тісного взаємозв'язку класної та позакласної роботи. Позакласна робота з екології не просто дублює, повторює навчальну програму. Зміст її розвиває, поглиблює матеріал, який вивчається на уроках. Розгляд екологічних проблем при цьому відбувається у іншій, у порівнянні із шкільною програмою, логіці хоча і визначає їх взаємний зв'язок. В основу позакласної екологічної освіти вчитель ставить краєзнавчий принцип вивчення і охорони природи. В умовах багатьох міських та особливо сільських шкіл впродовж останніх років випробуваною формою екологічної роботи в позаурочний час є учбова екологічна стежка, яка дозволяє у комплексі здійснити екологічну освіту, виховувати у дітей культуру серед рідної природи, профповедінки в довкіллі.[2.]

Великі можливості у цьому відкриває природа Полтавщини, а саме чарівний куточок Глобинщини – узгір'я Пивиха. Тут присутні ідеальні умови для створення і функціонування учбової екологічної стежки, що значною мірою сприяє збереженню цього унікального заповідного об'єкту нашого краю.

Створення проекту навчально-пізнавальної екологічної стежки «Гора Пивиха» було основною метою нашого дослідження, яке коротко відображено в нашій статті.

До наших завдань входило:

- скласти маршрут та вибрати основні об'єкти для екологічної стежки;
- розглянути основні організаційні підходи до створення екологічної стежки;
- визначити форми і методи роботи з учнями на базі екологічної стежки «Гора Пивиха»;
- розробити методику проведення шкільного екологічного свята «Збережи, де стоїш, де живеш» з використанням екологічної стежки.

Основні об'єкти навчально-пізнавальної екологічної стежки «Гора Пивиха»

1. Початок маршруту. Зупинка «Збережи, де стоїш, де живеш». Знайомство з маршрутом, характеристика заповідного об'єкту, ввідна бесіда екскурсовода.

2. Зупинка «Яр».

Розповідь про геологічну будову та геологічну історію Пивихи, причини утворення ярів, боротьбу за збереження ландшафту.

3. Зупинка «Зелені шати Пивихи».

Знайомство з природними та штучними насадженнями на Пивисі, їх роль у збереженні ландшафту. Ліс – притулок для тварин.

4. Зупинка «Вершина Пивихи».

Естетичне значення ландшафту, розповідь про Пивиху, як історичну пам'ятку нашого краю.

5. Зупинка «Зарості ефедри».

Характеристика трав'янистих рослин Пивихи; рідкісні, красивоквітуючі та лікарські рослини, релікт нашої флори.

Досвід функціонування екологічних стежок показує, що не слід виносити на інформаційні щити малюнки та вказівки про конкретні місця зростання рідкісних рослин.

6. Зупинка «Степові схили».

Продовження знайомства з флорою Пивихи, степові види рослин.

7. Зупинка «Діти весни».

Розповідь про весняні ефемероїди.

8. Зупинка «Курган».

Розповідь про «козацьку» минувшину Пивихи, руйнування пам'яток історії, необхідність їх збереження.

9. Зупинка «Джерело».

Розповідь про роль води у природі, естетичне та практичне значення джерел. Екскурсивод звертає увагу на видимі із зупинками кар'єри по добуванню піску, глини, розповідь про правила експлуатації заповідних геологічних об'єктів.

Вибір основних зупинок зумовлює особливості функціонування екологічної стежки. Суттєвим моментом успішного функціонування навчально-пізнавальної стежки є підготовка екскурсиводів та екологічного патруля.

Таким чином, проведення ряду заходів на екологічній стежці «Гора Пивиха» сприяє не лише поглибленню знань школярів, а й значною мірою сприяє формуванню біоетичних принципів у відношенні до природи.

Література

1. Ліпський П.Ю. на шляху до освіти сталого розвитку: необхідність зміни ціннісних орієнтацій людей // *Взаємодія школи та громадських екологічних організацій у вихованні ціннісного ставлення школярів до природи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, - К., 2004. – С. 1-9
2. Стецюк Н.О., Попельнюх В.В. Реалізація завдань екологічної освіти й виховання на природно-заповідних територіях (з досвіду роботи Полтавського державного пудуніверситету та регіонального ландшафтного парку «Нижньоворсклянський») // *Проблеми природокористування, сталого розвитку техногенної безпеки регіонів // Матеріали четвертої Міжнародної науково-практичної конференції*. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 285-287.

СПЕЦКУРСИ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Езерський І.С., Гуріненко Н.О.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Характерними рисами розвитку системи освіти на сучасному етапі є тенденції впровадження в навчально-освітній простір особистісно орієнтованого навчання. Особистісно-орієнтоване навчання і виховання є основою створення в навчальному закладі освітньо-виховного середовища, організації педагогічно доцільного вербального та невербального спілкування результатом якого є співробітництво і співтворчість у процесі навчання. Особистісно орієнтований підхід передбачає організацію процесу навчання як організацію навчальної діяльності учнів і переорієнтацією цього процесу на постановку і розв'язання навчальних задач самими учнями.

В центрі державної освітньої політики стає особистість людини, що вимагає корінних змін у системі освіти, все це зумовило гостру необхідність реформування системи освіти – перехід до дванадцятирічної школи з новим базовим навчальним планом і стандартами, введення старшої профільної школи, зміна